

HRVATSKI SABOR

Povjerenstvo za fiskalnu politiku

Klasa: 021-19/16-10/04

Broj: 6521-5-1-16

Zagreb, 11. studenoga 2016.

10. stajalište Povjerenstva za fiskalnu politiku Hrvatskoga sabora o primjeni fiskalnih pravila za prvo polugodište 2016. godine

Povjerenstvo za fiskalnu politiku Hrvatskog sabora je na 15. sjednici, održanoj 11. studenoga 2016. raspravilo prijedlog Polugodišnjeg izvješća o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za prvo polugodište 2016. i prijedlog Polugodišnjeg izvještaja o primjeni fiskalnih pravila za prvo polugodište 2016, koje je Vlada Republike Hrvatske podnijela predsjedniku Hrvatskoga sabora, aktom od 3. studenoga 2016.

Zakon o fiskalnoj odgovornosti (NN 139/10 i 19/14) utvrđuje fiskalna pravila, dok Odluka o osnivanju Povjerenstva za fiskalnu koju je Hrvatski sabor donio na sjednici 18. prosinca 2013. određuje, između ostalog, i zadaću Povjerenstva da razmatra i procjenjuje primjenu fiskalnih pravila utvrđenih Zakonom o fiskalnoj odgovornosti u prijedlogu polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika Državnog proračuna.

Izvršenje proračuna u prvom polugodištu 2016. godine pokazuje smanjenje proračunskog manjka koji je izravna posljedica snažnijeg punjenja proračuna od očekivanog prvenstveno zahvaljujući ubrzanom ekonomskoj aktivnosti, te usporenom izvršavanju rashoda zbog održavanja izvanrednih parlamentarnih izbora. Prema izvješću Ministarstva financija uočava se da je izvršenje rashoda po pojedinim ministarstvima u prvom polugodištu izvršeno iznad razine od 50% što upućuje na rizik izvršavanja pojedinih proračunskih stavki do kraja godine kao što su rashodi za zaposlene. Takvo izvršenje pokazuje da još uvijek postoje slabosti u planiranju proračuna premda je u odnosu na prethodne godine napravljen veliki pomak u kvaliteti planiranja proračuna.

Povjerenstvo za fiskalnu politiku ima pozitivan stav o fiskalnoj konsolidaciji koja je provedena u prvom polugodištu 2016. godine, te smatra kako se može očekivati da će prema sadašnjim pokazateljima manjak opće države biti manji od planiranog za cijelu 2016. godinu. Fiskalna konsolidacija posljedica je porasta poreznih i trošarinskih prihoda uslijed jačanja ekonomske aktivnosti, povećanja osobne potrošnje i uspješne turističke sezone. U prvom polugodištu 2016. investicije iz proračuna su zabilježile znatan rast, ponajviše zbog uspješnog povlačenja sredstava iz EU fondova, što je pozitivan pokazatelj s obzirom na pad investicija iz proračuna od gotovo 50% od početka financijske krize 2008.

Sukladno predstavljanim rezultatima proračuna za prvo polugodište 2016., te razvoju fiskalne situacije u nastavku 2016. godine, Povjerenstvo za fiskalnu politiku očekuje da će fiskalno pravilo za 2016. godinu biti ispunjeno, te da će manjak proračuna opće države biti manji od planiranog u Proceduri pri prekomjernom manjku. Tako se očekuje da će rast rashoda relevantnih za izračun fiskalnog pravila (ukupni rashodi umanjeni za rashode za kamate, rashode za provođenje programa Europske unije i godišnje promjene rashoda zbog promjena u institucionalnom obuhvatu opće države) biti manji od rasta BDP-a u tekućim cijenama, čime bi fiskalno pravilo za ovo godinu trebalo biti ispunjeno. Povjerenstvo za fiskalnu politiku ipak upozorava da će zbog još uvijek prisutnih slabosti u planiranju proračuna u pojedinim ministarstvima do kraja godine vjerojatno biti potrebno preraspodijeliti pojedine proračunske stavke. Također skrećemo pozornost na značajne dospjele nepodmirene obveze u sektoru zdravstva, za koje državnim proračunom za 2016. nisu osigurana sredstva za njihovo podmirenje.

Zbog očekivanog smanjivanja manjka opće države u 2016. u skladu s preporukama Vijeća Europske unije moguće je da Hrvatska izađe iz procedure prekomjernog manjka (EDP). Međutim, treba spomenuti da je tempo smanjenja strukturnog manjka slabiji od preporuka Vijeća Europske unije, te da je za izlazak iz situacije prekomjernog manjka važan i kriterij javnog duga, a koji zahtijeva da relevantne projekcije Europske komisije ukažu na smanjenje javnog duga zadovoljavajućim tempom u dvije godine nakon što smanjenja proračunskog manjka. Projekcije kretanja javnog duga koje je pripremila Vlada RH vrlo su ambiciozne budući se prema njima očekuje smanjenje javnog duga na 80% BDP-a do 2019. Iako su projekcije Europske komisije nešto konzervativnije moglo bi se dogoditi da Hrvatska ispuni samo dio zahtjeva iz preporuka Vijeća Europske unije potrebnih za izlazak iz procedure prekomjernog manjka. No, čak i u slučaju izlaska iz procedure, fiskalna pravila na razini EU zahtijevaju postupno smanjenje javnog duga prema granici od 60% BDP-a kako bi se izbjegla situacija da previsoki javni dug postane ograničenjem gospodarskom oporavku zemlje.